

Тигъэзетеджэхэр! Мы мазэм и 25-м к1этхэгъур тэухы. Къызфэжъугъэфед къэнэгъэ уахътэр!

Адыгэ макъ

№ 107 (20620)

2014-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
МЭКЪУОГЪУМ и 17

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Владимир Путиныр Урысыем и Мафэ фэш1 Адыгеим и Лышъхъэ къыфэгущыуагъ

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ык1ор!

Урысыем и Мафэ фэш1 сыпфэгущыу!

Ти Хэгъэгу, ащ итарихъ, зы л1эужым адрэм лыгъэлэсыжырэ ш1ульэгъоу тильэнык1о гупсэ фыти1эм ренэу тарэгущо. Л1эш1эгъу пчъагъэхэм къакоц1 тятэжъ п1ашъэхэм ти Родинэ ишъхъафитыныгъэ къаухъумагъ, ащ икультурэ, игушъхъэлэжъ ык1и итворческэ амалхэм ахагъэхъуагъ. Тэри ащ фэдэ к1эн баир къэтыухъумэн фае, Урысыем инеушырэ мафэ зыфэдэщтыр нэбгырэ пэпчъ илофш1ак1эрэ изек1уак1эрэ зэр1алытыгъэр зы-щыдгъэгъупшэ хъуштэп.

Сыгу къыздел1эу сыпфэл1ало гъэхъагъэхэр пш1ынхэу ык1и ш1оу щылэр зэк1э къыбдэхъунэу.

Владимир ПУТИН.

Къэралыгъо мэфэк1ым пае республикэм и Лышъхъэ джащ фэдэу къыфэгущыуагъэх Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и Тхъаматэу Сергей Нарышкин, Урысыем и Президент и Администрацие ипашэу Сергей Иванов, Урысые Федерацием хэдзынхэмк1э и Гупчэ комиссие и Тхъаматэу Владимир Чуров, Урысые Федерацием зык1эухъумэжыгъэнымк1э иминистрэу Сергей Шойгу, Урысые Федерацием транспортымк1э иминистрэу Максим Соколов, Урысые Федерацием ш1олыпхъэм яхъхъоныгъэк1э иминистрэу Игорь Слюняев, Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатхэр, Урысыем Федерациемк1э и Совет хэтхэр, Урысыем иш1олыпхъэр залупэхэм япашэхэр ык1и ягубернаторхэр, федеральнэ ык1и ш1олыпхъэр структурэ зэфэшъхъафхэм ялэшъхъэтетхэр.

Тхъак1ушынэ Аслъан хэлэжъагъ

Мэкъуогъум и 12-м, Урысыем и Мафэ тефэу Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным наукэм ык1и технологиехэм, литературэм ык1и искусствэм альэнык1ок1э, джащ фэдэу гуманитар л1офш1энымк1э гъэхъэгъэ ин дэдэхэр 2013-рэ илъэсым зыш1ыгъэхэм Кремлым къэралыгъо ш1ухъафтынхэр щаритыжыгъэх.

Торжественнэ л1офтхъабзэм хэлэжъагъ Адыгеим и Лышъхъэу, Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет и Президиум хэтэу Тхъак1ушынэ Аслъан.

Наукэмрэ технологиехэмрэ альэнык1ок1э къэралыгъо ш1ухъафтынхэр афагъэш1ошагъэх: Анатолий Григорьевым — космическэ медицинэм ыльэнык1ок1э научнэ л1офш1агъэу илэхэм, Виктор Масловым — джырэ термодинамикэмк1э математикэ л1апсэхэр зэригъэу-нэфыгъэхэм, Алексей Чубарьян — гурыт ык1и апш1эрэ еджаплэхэм тарихъыр цыгъэхъыгъэнымк1э ек1ол1ак1эхэр зэригъэфедэгъэхэм ык1и тарихъ ушэ-тын инхэр зэриш1ыгъэхэм апае. Литературэмрэ искусствэмрэ альэнык1ок1э къэралыгъо ш1ухъафтынхэр афагъэш1оша-

гъэх: Юрий Башмет — хэгъэгу ык1и дунэе культурэм яхъхъоныгъэ илахъ зэрэхиш1ыхъагъэм, тхак1оу Фазиль Искандер — хэгъэгу литературэм ихъхъоныгъэ илахъ зэрэхиш1ыхъагъэм апае, Леонид Верещагин, Антон Златопольск, Николай Лебедев — фильмэу «Легенда N 17» зыфи1орэм иавтор куп.

Къэралыгъо ык1и общественнэ л1офш1эшхоу Евгений Примаковым гуманитар л1офш1энымк1э гъэхъэгъэ ин дэдэу ыш1ыгъэхэм апае къэралыгъо ш1ухъафтынхэр къыфагъэш1ошагъ.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Инвесторхэм а1ук1агъ

Адыгеим и Лышъхъэу Тхъак1ушынэ Аслъан правительствэм и Унэ тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх КБ-у «Кубань кредит» зыфи1орэм и Лыплъэк1о совет итхъаматэу, ВКБ-м ипсэ-олъэш1 куп ипашэу Виктор Бударин ык1и зэфэш1ыгъэ акционер обществэу «ОБД-м» игенеральнэ директорэу Александр Залуцкэр. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат зэлук1эгъум хэлэжъагъ.

Анахъэу зытегушылагъэхэр псэолъэш1ыным ыльэнык1ок1э зэдэлэжъэныгъэм илофыгъохэу нахъ гугъэл1э инхэр зэрапхы-хэрэр ары.

— Пшызэ ш1олыпхъым имызакъоу, Урысые Федерацием зэрэпсаоу л1офэу ащыжъугъэ-к1эрэм фэгъэхыгъэу бэ зэхэтхыгъэр. Ш1уикомпание тиреспубликэ гъэхъагъэ хэлэу,

бгъуитлуми яфедэ къыдилы-тэзэ л1оф зэрэшиш1эщтым тичыхъэ тель. Адыгеим къэк1огъэ инвестор пстэуми республикэм ипашэхэм зэгуры1оныгъэ адыри1 ык1и л1офым тегъэпсы-хъагъэу язэфыщытык1эхэр щы-тых, — къык1игъэтхыгъ Тхъак1ушынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышъхъэу къызэ-ри1уагъэмк1э, мы аужырэ илъэси 7-м сомэ миллиарди 100-м ехъу инвесторхэм республикэм иэко-номикэ къыхалхъагъ. Адыгеим ихъхъоныгъэк1э анахъ мэхъанэ зэрэтихэрэм ащыц зеклон-рек-реационнэ л1офыгъохэм язэш1о-хын. Псэуалэхэм якъыдэгъэ-к1ыни гугъэл1э инхэр рапхы.

Псэолъэш1 купым ил1ык1охэм къалотагъ л1офэу аш1эрэмрэ про-ектэу агъэцк1агъэхэмрэ афэгъэ-хыгъэу. Гуш1ы1эм пае, Крым-скэ зыпкы игъэуцожыгъэным, джащ фэдэу дзэк1улык1уш1э-

хэм яунагъохэр зыщыпсэуш1хэ къэлэ цык1ухэр шыгъэнхэм, Ростов-на-Дону ык1и Новорос-сийскэ цыфхэр зыч1эсыш1т унэхэу фэтэрыбэу зэхэтхэр ащыгъэпсыгъэнхэм компаниер ахэлэжъагъ.

— Тэ газобетон заводхэр тэш1ых, зэш1отхыгъэ проек-хэри щылэх. Ч1ыплэу аубыты-рэмрэ техникэ амалэу щылэ-хэмрэ ялытыгъэу проект уасэр сомэ миллиард 1,3 — 1,5-рэ фэдиз мэхъу. Ти1офш1агъухэу лэк1ыб къэралхэм ащыпсэухэ-рэми аш1огъэш1эгъонэу джырэ уахътэм диш1эрэ л1офш1ак1эм аналэ къытырадзагъ, — къыуагъ Виктор Будариным.

Республикэм ипашэхэм псэ-олъэш1ыным ыльэнык1ок1э пш1эрыл1эу къагъэуцугъэхэм язэш1охынк1э зэгуры1оныгъэ-зэдэлэжъэныгъэ бгъуитлуми азыфагу зэрип1ыш1тыр къыха-гъэщыгъ.

АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулык1у

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Щытхъуц1эу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфи1орэр
Э.Г. Григорьян фэгъэш1ошэгъэным ехы1лагъ

Культурэмрэ искусствэмрэ яхъхъоныгъэ илахъышхо зэрэхиш1ыхъагъэм пае щытхъуц1эу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфи1орэр Григорьян Эдуард Григорий ык1ом — пенсием щылэм фэгъэш1ошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАК1УШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 16, 2014-рэ илъэс
N 62

Адыгеим и Премьер-министрэ проектхэм ащигъэгъозагъэх

Адыгэ Республикэм илыкло купэу Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ зипэцагъэр Координационнэ советым изэхэсыгъоу гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ федеральнэ программэу «Урысые Федерацием зеклоным зыщегъэушъом-бгъугъэныр» зыфилоу 2018-рэ илъэсым тельытагъэм ипхыры-щын фытегъэпсыхъагъэу шы-тыгъэм хэлэжъагъ. Урысые Фе-

дерацием и Правительство дэжъ шызэхэжъагъэ Гупчэм мэкъуогъум и 11-м ар шыкыуагъ.

Федеральнэ программэм хэлэжъэным пае Адыгеим инвестиционнэ проектити — турист-рекреационнэ паркэу «Джэнэт» зыфилоэрэм турист-рекреационнэ паркэу «Лэгъо-Накъэ икълэпчъэхэр» зыфилоэрэм къахильхъагъ. А проектхэр гъэцэклагъэхэ зэрэхъу-

щтым диштэу Адыгеим авто-мобиль гъогу — километри 9,5-рэ, газрыкыуаплэ — километрэ 22,7-рэ ыкли псырыкыуаплэ — километрэ 73-рэ якылыагъэу щэгъэпсыщтых. Проектхэу кы-рахылылагъэхэм экспертхэм осэ-шхо къафашыгъ ыкли федеральнэ программэм хагъэхъа-гъэх лъэныкыуитиури зэдыхъ-лажъэхэзэ зэшлуахынхэм пае.

Анахъ дэгъухэр агъэшлуагъэх

Мыекъопэ къэлэ администрацием мы ма-фэхэм «Пенсионхэмкыи шлокл зимылэ страхо-ванием 2013-рэ илъэсымкыи истрахователь анахъ дэгъу» зыфилоэр я IV-рэ Урысые зэнэкъо-къум республикэмкыи теклоныгъэр кыщыдэ-зыхыгъэхэр щэгъэшлуагъэх.

— Пенсионхэмкыи фондым Адыгэ Респу-бликэмкыи Къутамэ шлокл зимылэ страхо-ванием ыльэныкыи Къыблэ федеральнэ шъолъы-рым имызакъоу, Урысыемкыи гъэхъагъэ дэ-гъухэр щырилэх. Непэ мыщ фэдэ гъэхъагъэ-хэм танэсыным лъапсэу илэр Адыгеимкыи мы системэм хэт цыфхэм зегурылоныгъэ тазы-фагу илъэу тызэрзэдэлажъэрэр ары, — кы-хыгъэщыгъ Пенсионхэмкыи фондым Адыгэ Республикэмкыи Къутамэ ипашэу Къулэ Ас-кэрбий. — Адыгеим и Правительство, муни-ципальнэ образованиехэм япашэхэр тигъусэ-хэу пенсионнэ системэм имэхъанэ зыкыизе-редгъэлэтыщтым, ащ хэхъоныгъэхэр зеришлыщтым тыпыл.

— Мыекъуапэ дэт хызымэтшлалэхэм япа-щэхэу шлокл зимылэ страхованием ыльэныкыи шапхъэхэр игъом ыкли зеришлэхэу зыгъэ-цакылэхэрэр арых зэнэкъокум теклоныгъэ кы-щыдэзыхыгъэхэр, нэмыкыхэмкыи ахэр шысэте-хыплэу щытых, — кыуагъ муниципальнэ гъэпсыкыи зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадми-нистрация ипашэу Александр Наролиным. — Мы хызымэтшлалэхэм шлокл зимылэ страхо-ванием истраховой лэхъэр игъом зэрэтыхэ-рэм мэхъанэшхо зеришлэм шэч хэлэп, ащ фэдэ

еклолалэхэм обществэми шлогъэшхо кыфехъы. Анахъ дэгъухэу кыыхагъэщыгъэхэм зэкълэми сафэгъушлэ, тапэкли ягъэхъагъэхэм къащымыкыи зыпэкыи лъыкытэнхэу афэсэлэ.

Нэужым зэлухыгъэ лэхъэхэлъ обществэхэу «Газпром Газораспределение Майкоп» зыфи-лоэрэм, «Мыекъопэ редукторышлэ заводым», «Мы-екъопэ машинэшлэ заводым», Адыгэ къэралыгъо университетым, пшъэдэкыи жъэу ыхырымкыи гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «МПК» «Мыекъопэ пивэшлэ заводым», зэфэшлыгъэ лэхъэхэлъ обществэу «Картонтара» зыфилоэрэм япашэхэм дипломхэр аратыжыгъэх.

Зэхэсыгъом нэмыкыи логыгъохэри кыщалэты-гъэх, унэшхо гъэнэфагъэхэр ашлыгъэх.

ПАТИКЪО Анет.

Сурэтыр лэжынэ Аслъан тырихыгъ.

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Клэлэцыкылухэм ашлогъэшлэгъон

Клэлэцыкылухэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэ-нахъ гъэшлэгъонэу агъэклоным фэшл культурэм илофышлэхэм пчыхъзэхъахъэхэр, къэгъэлъэгъонхэр, зэлукыгъухэр афызэхъэх. Къокыи лэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкыи я Къэралыгъо музейеу Мыекъуапэ дэтым нысхъапэхэм, лъэпкъ шэн-хабзэ-хэм хылылэгъэ къэгъэлъэгъон тыгъуасэ кыщыцэлухыгъ.

Музейм идиректорэу Кушъу Нэфсэт зэхъэхэм кызырещи-луагъэу, Къокыи лэм щыпсэу-рэ хэгъэгухэм якультурэ та-рихыым лъэпсэшлэ щырил. Ныс-хъапэхэмкыи лъэпкъ лэпчэ ишы-

лэныгъэ щыщ пычыгъохэр зэб-гъэшлэнхэ олэкыи.

Китаим, Тибет, Японием, Индием, Вьетнам искусствэ зы-узылэпещэ. Лэпшысэхэм ядэ-хагъэкыи, мэфэкыи теплъэу ялэмкыи ящылэкыи-псэукыи кыралэ-тыкыи. Китаим иживопысэ клэлэ-цыкылухэр еплъы-хэу тырихылагъ. Ашлогъэшлэгъон къодыеп, унчлабэ ялэш, яклэлэгъа-джэхэр агъэрэхъа-тыхэрэп.

Сурэтхэм къа-хэтэгъэщых блэ-

гъожъ цыкылухэр, мылькыушхо зыгуыи гъэм ишылакыи, джэгукыи зэхъащэхэрэр, тетыгъор зылыгъ-хэм ящыгъынхэр, нэмыкыхэри. Китаим иправительствэ илы-кыи лэхэмрэ Москва ифирмэу «ИНТЕРЭКО» зыфилоэрэм ипа-щэу А. Гречанскэрэм зэхъащэу логътхъабзэм пкъыгъо 500-м нахыбэ кыщагъэлъагъо.

Унагъом ишыкыи гъэ лэмэ-псы-мэхэм, лашэхэм, сурэтхэм, тхыпхъэхэм къэгъэлъэгъонхэр къагъэбаигъ. Лъэпкъхэм якуль-турэ, ятарихъ, япоэзие, зекло-хэм ахэлажъэхэрэм дунаим еплъыкыи фырылэм, фэшхъаф-хэм защыбгъэгъозэн плъэкыищт. Клэлэцыкылухэм къэгъэлъэгъо-ныр афэгъэхыгъэми, зыныбжэ хэклотагъэхэм, ны-тыхэм му-зейм агу щырихырэр бэ.

Къэгъэлъэгъонхэр мэкъуогъум и 30-м нэс музейм шыкылошт.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтыр музейм кыщыты-рахыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм ищытхуццэхэр афэгъэшъошэгъэным ехылылагъ

Псауныгъэр Адыгэ Республикэм кызырещашхуымэрэм илахъ зэрэхышхыгъэрэм ыкли илъэсыбэ хуыгъэу гуетыныгъэ фырилэу логъ зеришлэрэм афэшл щытхуццэу «Адыгэ Республикэм ина-роднэ врач» зыфилоэр Хъатх Иринэ Иляс ыпхуым — Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэлэ район сымэдджэщэу К. М. Бат-мэным ыццэкыи щытым» имамыку-физиологическэ отдел-ение ипашэ, иврач мамыку-гинеколог фэгъэшъошэгъэнэу.

Псауныгъэм икълэу хуымэнкыи гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл щыт-хуццэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи изаслуженнэ логъышл» зыфилоэр афэгъэшъошэгъэнэу.

Уайкыоко Рымэ Алы ыпхуым — Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэлэ район сымэдджэщэу К. М. Батмэным ыццэкыи щытым» и Пчыхъалыкыи фельдшер-мамыку пункт ипашэ;

Коломойцева Галинэ Митрофан ыпхуым — Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюд-жет учреждениеу «Мыекъопэ къэлэ клэлэцыкыи поликлини-кэу N 2-м» ипедиатрическэ отделение имедсестра шхъалэ;

Курзенкова Нианилэ Виктор ыпхуым — Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет учреждениеу «Джэджэ гупчэ район сымэдджэщым» иполикли-никэ имедсестра;

Нэмытлэкыи Хъазрэт Аслъан ыкыи — Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет уч-реждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ инфекционнэ сымэ-джэщым» иврач шхъалэ игуадзэ;

Папулова Марыет Батмырзэ ыпхуым — Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ районикыи гупчэ район сымэдджэ-щым» сабылхэр кызыщыгъэр иотделение имамыку;

Пляскина Ольгэ Владимир ыпхуым — Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо учрежде-ниеу «Адыгэ республикэ клиникэ диспансерэу жъэгъэузхэм зыщылэзэхэрэм» иврач-фтизиатр, ия 2-рэ стационар отдел-ение ипашэ;

Тенякова Ларисэ Борис ыпхуым — Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухуымэгъэнымкыи икълэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ къэлэ клэлэцыкыи поликлиникэу N 1-м» иврач, иучасткэ педиатр.

Цыфхэр социальнэу хуымэгъэнхэмкыи гъэхъагъэхэр зеришлэхэм ыкли илъэсыбэ хуыгъэу логъ зеришлэрэм афэшл щытхуццэу «Цыфхэр социальнэу хуымэгъэнхэмкыи Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ логъышл» зыфилоэр Гъыц Рэмзэан Айдэмыр ыкыи — Адыгэ Республикэм иавтоном учреждениеу «Зипсауныгъэ пчы фэхуыгъэ клэлэцыкылухэмрэ лэахъохэмрэ зыщылэзэхэр гупчэу «Звездный» зыфилоэрэм ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Хэбзэгъэуцгъэр кыдэлэтыгъэнымкыи гъэхъагъэхэр зеришлэм фэшл щытхуццэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфилоэр Долголенко Ольгэ Виталий ыпхуым — Адыгэ Республикэм логъшлэнымкыи ыкли социальнэ хэхъоныгъэмкыи и Министрствэ иинформационнэ-правовой отдел ипашэ фэ-гъэшъошэгъэнэу.

Псэолъэшлынымкыи гъэхъагъэхэр зеришлэхэм ыкли илъэсыбэ хуыгъэу логъ зеришлэрэм афэшл щытхуццэу «Адыгэ Респу-бликэм изаслуженнэ псэолъэшл» зыфилоэр Хъатхъохуэ Зэхэрые Яхыи ыкыи — пшъэдэкыи жъэу ыхырымкыи гъунэпкъэ гъэ-нагъагъэ зилэ обществэу «Маретта» зыфилоэр инженер шхъалэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКЫУЩЫНЭ Аслъан

кы. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 9, 2014-рэ илъэс N 60

Ощхэр зэпымыухэмэ...

Блэкыи гъэ мазэм ошх зэ-пымыуужхэм апкъ кыкыи кыи псыр кызыеум ыуж синоптик-хэм джыри мэкъуогъу мазэм ошххэм «тафэзэщынэ» игъо тызэримыфэщыт кылогъагъ. Пэшлорыгъэш прогнозу къа-тыгъагъэр ом кыгъэшшыпкъэ-жыи, ошххэр зэпыухэрэп, зэ-рарэу къахыгъэм кыыхэхъо-ным ишынагъо джыри щыл. Ма-ры блэкыи гъэ тхъамафэм Крас-нодар краимрэ Адыгеимрэ лъэ-шэу кызырещашхыщтым, ащ ыпкъ кыкыи кыи псыхъохэм псэу адэтым кыыхэхъоным ишынагъо зэрэщылэм фэгъэхыгъэ мэкъэ-гъэу УФ-м и МЧС АР-мкыи и Гъэлорышлалэ кытыгъагъ. Ащ имызакъоу, зэкыи кыулыкыи пстэури ошлэ-дэмышлэ логъ къэ-хуым фэхъазырынхэу зэрыт тхылхэри афагъэхыгъагъэх.

Ошхышхохэр мэфэ зытлэм кызызэкыи кыи текыи гъэхэми,

зэпыуагъэу плон плэкыи щтэп. МЧС-м кызырритырымкыи, псы-хъохэм псэу адэтым кыыхэ-хуагъ, ау шапхъэхэм къашло-кыи гъэхэп, кыдэкыи кыи ишы-нагъо щылэгъоп. Арэу щытми, кыулыкыи илофшлэн гъэлэ-шыгъэу псыхъохэм язытет чэчи мафи лъэплэхэ, псыр кыиумэ узэрэзеклошт шапхъэхэр гъэнэ-фагъэхэу цыфхэм алыагъэлэсых.

Синоптикхэми узыгъэгъушло-нышхо къатырэр. Ахэм пэшло-рыгъэшлэу зэрагъэуныфэгъэмкыи, мы мазэм ыклэм нэс джыри ошххэр мымакыи щылэщтых, мафэ къэс плони хуынуу чыплэ-чыплэу къащешхыщт. Красно-дар краим ошхышхо щылэнэу къаты. Ащ фэдэу ом зызэримы-хъокыи, псыхъохэм псэу адэ-тым джыри кыыхэхъон зери-плэкыи щытми МЧС-м кыеушы-хъаты.

ХЪУТ Нэфсэт.

Хьыкумым рихъухьагъэм мы мафэхэм кӀуачӀэ илэ хьугъэ.

Лъэгъо нэф

Шушлэныр — цыфыгъэм

ишэпхъэ ин

Гуклэгъурэ Инылэгъурэ зищыклагъэм гуыцлэ фазыри игунэс, зищыклагъэм уахътэм ехуллэу зылылэсклэ. Шу зышлэзэ есагъэм епложьынэу ищыклагъэм, ащ ар ишхъэрылэ лъанлэу зыфелъэгъужьы. Ащ фэдэ цыфхэри зыгъот маклэхэм кяхэкых, чыплэ кын ифагъэм ишхъэу-лыуз кьагурэлэ, ежъхэм ащ фэдэ лъэхъэнэ кынхэр зэрэзпачыгъэхэм кыхэкыхлэ. Аугъэшлэгъоныр — зыгъот инхэм, зылэкI мыцыхлэхэм

Александр КУПРИН

Доктор гъэшлэгъон

Рассказ

хыгъэ шхъаныгъупчъэм елкэ гъэклэрэклэгъэхэр къарышхуэ алъэгъуштыгъэ, оред мэкъэ дахэхэри зехахыштыгъэх: къэуцухуэ ащ фэдэ шхъаныгъупчъэ горэм нэ закьоклэ иплэхэм ашлэигоу хуштыгъэ, ау лыгъэ кызыхагъафэти блэхушхуштыгъэх.

Клалэхэр лъыкылатэхэ къэси, урамхэр нахъ къэушлунклыштыгъэ, цыфхэри нахыбэ хуштыгъэх. Тучан дэхэхшохэр, елкэ гъэклэрэклэгъэхэр, лъэхуш инхэр зыклэшлэгъэ жэхэр, чэф зилэ цыф зэхэт купхэр, шхыкуо, эджэжъ макъэхэр, чылэм зынэгъушхъэхэр кыгъэушпллыгъэ бзылфыгъэ зэтэгъэпсыхъагъэхэмр хулыфыгъэхэмр — зэклэри кызыэранэкыхгъэх.

Джы ахэр зырыклэуштыгъэхэр цыфхэр зытемытыжхэ урам бгъузэ лонтлэ-шэнтлэ мезахэх... Ауэ клалэхэр жы дэдэ хуыгъэ, зизакъоу шыт унэ къощэ тепладжэ горэм кылухъагъэх. Ащ ышхъагъ пхъэм, ычлэгъ мыжъом хэшлыкыхуэ шытыгъ. Шагу шой эжъоу, унэчлэхэм хэкыллэ ашлэгъэр къаухы, чылунам фэдэм ехыгъэх. Шлунклым хэтхуэ коридор кыхъэм рыклохэзэ, ерагъэу яунапчэ кьагъотыжы ихъажыгъэх.

Илъэсым кьехужыгъэу мы унэм Мерцаловхэр шэпсэху. Клэлэцыкылуитлур бэшлагъэу дэпкэ бгъотгъэ цынахэм, унэм икыхъагъэклэ рыщэгъэ класпэу, ящыгъын цынахэр зышагъэчъэпхыжыгъэхэм, фэтагын остыгъэклэ кьагъэнэфырэ унэ клоцыми, бэшлагъэу мыгыкыгъэ клэлэцыкылу шыгъынхэм къапыхырэ мэ онтэгъуми, тхъамыклэгъоу цылаклэу зыхэтхэм ясэжыгъэх.

Къогъум къоллэ плэ шой шуамбгъом илъэсибл зыныбжъ пшэшъэжыы цыкылар хэлъ; ащ ерагъэу ыкыл хылыгъэу жы кышхъэжыгъэ, ынэгъуи ышхыи плырых, ынэхэр лъэшэу зэклэхыгъэхуэ, гуфаллэу, ау гухэлъ гъэнэфэгъэ гори аклэмылэу кыюпллыштыгъэх. Ахэм абгъулоклэ клашъом клэшлэгъэ кушъэм зымышлэжъуэ, зиутлүмэ, ынэгъушъоу цыкылархэр зэфышхъэхэзэ, клэлэцыкылу быдзашъор кыкууштыгъэ.

Бзылфыгъэ од лъэпэлъагъу, нэгъу пшыгъэ зэхуагъэу гугъум шлуцлэ ышлыгъэр, лъэгонджэмышхъэклэ пшэшъэжыы сымаджэм ыпашхъэ шытэу, иш-

ахэтых ащ фэдэ шхъэгъэуз лэфыгъохэм, хэкыллэ зымыгъотырэ цыфхэм афэгъумэкыххэм дэмыгулэхэрри, чыплэ кын ифагъэ тхъамыклэм Инылэгъу зырыклагъэм агухэр кыгъэуцыххэр, ащ цыфхышъо зэрэушхуэ, ащ кыныхырыллыныхэ зэрамылэкыгъэр пае.

Сыд фэдэрэ лъэхъани Инылэгъу зищыклагъэ цыфхэри шылагъэх, непи ахэр маклэхэн, зищыклагъэм, унамал кьехуэ цытмэ, лланэ фэпцэимэ, ар чыплэ кынэу зырыфагъэм кыпицын плэкыхыт. Шушлагъэр клэдырэн, фэдэ заулэклэ нахыбэу, нахъ лъанлэу кыныфигъэзэжышхыт.

Джаш фэдэ гунысэхэр уегъэшлэх мыщ кыкылэлыклорэ рассказы. Джары ар тэри зэтыдзэкыхмэ тшлэигоу тызышлыгъэри.

Мы рассказыр шлэн зышысымышлэштыгъэ лъэхъанэ горэм кытыгъэу шытэп. Ар илъэс щэкыхлэ узэклэбэжымэ кьалэу Киев шыпсэуштыгъэ унагъо горэм кышхыгъуэ шпыккыу шыт. Непэ кызынэсыгъэми а унагъом шыпсэуштыгъэм ар ащымыгъушпагъэу, зыпари хамыгъэзэу, къалотэжыи, яшлэж лъанлэ хэлъ. Сэри лъэкьоклэ зытлур горэ зэрэзблэхуэгъэмрэ жабзэклэ кысфалотагъэр тхылыплэм зэрэзблэхуэгъэмрэ нэмыкылэ зыпари зэхъокыгъэ фэсшыгъэп...

— Гриш, а Гриш! Еплъ зэ, къошырыр... мэхы... Ары сэлэ. Еплъ, еплъ... ыжэ кьурэр дэлъ, тхъэ сэлэ, кьурэклэ!.. Ари гъэшлэгъонба шхыу!

Алэгъурэр ашлэгъэшлэгъонэу, гъомылапхъэхэр зышхэрэ тучаным ишхъаныгъупчъэу апчышохэр зыхэлъым дэжэ шытхэ клэлэцыкылуитлур афэмыхъужыкыкы чыплэм кыгъашъоштыгъэхэр, зэтлургъужыкыкы, зафэмыуытыжыгъэу шхыштыгъэх. Такыкытфым кьехужыкыгъэу шхыныгъо зэфэшхъафхэр кызыщэгъэлэгъорэ кьэгъэлэгъонэу шхъаныгъупчъэм кышхыхэрэм, аныбачлэхэр кыгъэгъушхыгъэм, алупсхэр кыыригъачэхэхэзэ, клэлитлур епллыш шыт.

Тучан клоцым клашъо клэшлэгъэ остыгъэхэм кьагъэнэфырэ, дахуэ зэгъэклэгъэ мылэрысэ пытэ плыжыкы, апельсинхэр, мандаринхэр, зыжэхэр зэклэ-кыгъэ пцэжыы гугъэ инхуэ лэгъэшхомэ арылхэр, нэкул хуэрэшхохэр, къо копкэ гъэгъу-гъэхэр, къолыпкэ зэхэхыгъэхэр, банкэхэм арылхэ шхыныгъо зэфэшхъафхэр гъэжъагъэхуэ, гъэжъагъэхуэ, цыгулэхуэ, плупс кьезыгъэчхэр дэххынхэм яплыхэхэзэ, градус пшыкылу хуэрэ чыплэри зэхамышлэжъуэ, янэ кызыфилотгъэхэ, зыпари кызыэрымыкыгъэ пшэрыллэу амыгъэцэклагъэм игумэ-кыгуи ащыгъушпагъэу, мэлпы-зыхэш шытых.

Илъэсипшлэ зыныбжэ клэлэ нахыжыым апэу зыкышлэжыи, кьэгъэлэгъон шлагъом зыкыкыкыричыжыгъэ. Ышнахыкыкы ипалтэу лэгъуапэ кыкыудыгъэ, пхъэшэ хъазырэуи рилуагъэ: — Хуыгъэ, Володя, некло, некло... Тэ мыщ зи лутлыхъан кышлэп...

Тлуми пчэдыжыым кышхъэгъэжыгъэу ашхыгъэ шылэп, зыпари зыхамыл хъантхуэпс плуа-клэм нэмыкы. Алэгъугъэ кьэгъэлэгъонэу тучан клоцым члэтым аужыпкырэу нэцланэклэ кыфизэллэкыжыкыи урамым телъэджыгъэх.

Загорэ пклантлэр кызызчэ-

кышхуоттыжыштыкыкы... А уахътэм тефэу одыжыныр кытеуу ригъэжыгъэти, зыкытфигъэзи кыттекуозэ, кытылуагъэ: «Шу-кыу адэ, шуздакло шушлэигоу шу-кыу, зежыгъэх, — ылуагъэ. — Мыщ джаш нахыбэрэ шу-кымыкыжэ». Володьки ышхъэпхэтыку кьэуагъэ.

— Ары, сэри шхъэпхэтыку кьэуагъэ ар, — ылуагъэ Володьки, ышхъэпхэтыку клэлэстхъэжыгъэ.

— Мыщ дэжыым клэлэ нахыжыым иджыбэ конверт цыцыгъэр кырыхыжы столым кытырылхъажыгъэ, зыгъэмысэжыгъэ, кылуагъэ:

— Мары псымэр... кызыдэсхыжыгъэ...

Янэ ащ нахыбэрэ кьэупчыжыгъэп. Жыи зырымыт унэ клоцлэ чыплэу зидэпкыхэр упсэпсэгъэм клэлэцыкылу гы макъэмр Машуткэ ишлэу макъэр афэшхъаф кылуштыгъэп. Зэклэм бзылфыгъэм зыкызыригъэзэклэ клэлэмэ кьарилуагъэ:

— Джары, борщ чыплэ тлэкы кьэнагъэу хъакушхъэм тет. Зэрэдгъэфэбэжыны шылэп, шушхы...

А уахътэм тефэу коридор мезахэм ылэныкыкы лъэмакъэ горэхэр кьэлугъэх, зыгорэ пчэ-кьопсым зэрэлхышхуштыгъэр кьэпшлэнуэ шытыгъ. Бзылфыгъэри клэлэцыкылуитлур, лъэшэу гумэкыхэхэ, кызызплэкыгъэх.

Унапчэр кылуири Мерцаловыр унэм кыхъажыгъэ. Ащ гъэмэфэ пальтэумрэ упкыкы шляпымрэ шыгыгъэх, ицуакъэмэ калоши ателыгъэп. Чыплэм кыхэкыкы ылэхэр пшыгъэх, шхуантлэх, ынэхэр пхырызыгъэхэм фэдэх, куоу нэкум исых. Ынэгъушхуэр ыцэлышъомэ япкыжыгъэхуэ, хъадашъом ехышхыгъэх. Плымрэ шузымрэ зыпари зэраложыгъэп, зэупчыжыгъэхэп ыкыл, ау зызэ-плыжыкыкы кьагурылуагъэ ялофхэр зэрэдэххэр, ар анэмэ кьаклэшхыштыгъэ.

А илъэс мыгъом Мерцаловхэм яунагъо тхъамыклагъом ыуж тхъамыклагъор итэу кьафаклоштыгъ. Апэу лым ныбэшэу плыр-стыр уз лаер кьэузи, ахъцэ гъэтылыгъэ тлэклоу ялагъэр тырагъэклуади ерагъэу узым кылэкыкыжыгъэ. Ау ар осымэджэфэ лэушлэпэу зылуыгъэм нэмыкы горэ аштагъ, ежэ лэфынчъэу кьэнагъ. лэушлэн гори ымыгъотыхэ зэхум пшэн фэдэу

ялэ кыыгъохэр зэклэ ашагъэх, ау хэкыллэ гори агъотыштыгъэп. Ащ хэтхэхэ, клалэхэри зым ыуж адрэр итэу кьэсымаджэхуэ аублагъ.

Мэзишхыкыкы узэклэбэжымэ, зы пшэшъэжыер ашлэлагъ, ятлонэрэр плыр-стырым зылэ-кыуытагъэу укымышлэжъуэ плэм хэлъ. Елизавета Ивановна ащ ыуж итэу, клэлэцыкылу быдзашъори зэрэдылыгъыгъэ, унэ горэм гылаклоу клозэ лэф ешлэ, ау чыплэ кынэу зэрыфагъэхэм икынкэ алэкыгъэрэп.

Непи мары Машуткэ уц горэ фашэфы ашлэигоу амышлагъи, зыдэмыкылуагъэхэ, зэмылэ-лугъэхэ шылэп, ау зэклэри пклэнч хуыгъэ. Мерцаловыми кьэлэ ныкыор кыччыхъагъ, инэлэасэхэми имынэлэасэхэми зафигъэзагъ, ялэлуыгъ, зафигъэ-цыкылузэ; бзылфыгъэри лэф-шлэпэ чъагъэ, клалэхэри Мерцаловыр зылуыгъэ лэфшлэпэми лъэлэуагло агъэклуагъэх, ау кыкыгъэ шылэп.

Такыкыпшлэ фэдизрэ, зыпари кьамылоу, зэклэри шысыгъэх. Зэклэм Мерцаловыр пхуантэу зытесыгъэм зыкытырилытыкыи теуыгъэ-пъагъэ горэ хэлъуэ ипалэ зышхыи пчэу фиуэзныкыгъэ.

— Тыдэ уклон угу хэлъа? — ымакъэ гумэкыкы кыхэхуэу кьэупчыгъэ ишхъэгъусэ.

Мерцаловыр пчэу нэсыгъахуэ кызызплэкыгъэ.

— Тури зы, тышысыкыкы кыкыны шылэп, — мэкъэ дэгукыкы кылуагъ ащ. — Джыри зэ сеплын, зыгорэм сэдэкъэ кысы-тынкыи мэхуэ.

Урамым зытехъэм, гупшысэ гъэнэфэгъэ горэм кыфэклуагъэу шытыгъэп, зыдаклорэри зыкла-клорэри ымышлэу лыкылатэ-штыгъэ. Зыпарэми лыхышхыштыгъэп, зыфэжыи шылагъэп, нахъ чыжыалоу зэрэлушхышхыт, зыпари амылоу гъаплэм ыгъэллэрэ иунагъо исхэр ерэмылэгъухи нахыбэ фэягъэп.

Сэдэкъэ горэ кыратынэу орэпалау? Ары шхъаеклэ, ари хэкыллэп, ар непэ тло ыуплэкыгъах. Зы зиусхъан бай горэм «лоф шлэ кьэгъах» кыырилуагъ, ятлонэрэм полицием ышхэтэу ылуи кыгъэшынагъ.

Гу лымитэзэ Мерцаловыр кьэлэ пчэгум ит паркым кьэсыгъ. Аллэе кыхъэм тетэу клозэ пшыгъэти, зыгъэпсэфымэ шло-игоу агъунаклэ шыт пхъэнтлэкы кыхъэм тетыхыгъэ.

Адыгабзэклэ
зэзидзэкыгъэр
ХЪАУДЭКЪО Шыхъамыз.
(Джыри кыкылэлыкыштыгъэ).

Лъэгъо нэф

(Къызыкълъыкълорэр
мэкъуогъум и 11-м
къыдэкълъыгъэ номерым ит).

Сыдигъо нывджэгъум дэжъ сыхагъэ-ми, апэу сызырегъэблагъэм къызэрэс-пэгъокълъгъэм фэдагъ, зэшхъэгъусэ-хэр къысфэчэф дэдагъэх, къысфашлэ-жыщтыр амышлэу лэнэ зэгъэлъшыгъэ къысфашлыщтыгъ. Ау сагъэшхи, сыз-рагъашъуи анахъэу сэ сыныбджэгъу дэжъ сызыкълудыщтыгъэр Нэфсэт ынэгъу сызэрэкълплъэщтыр ары. Гъучлтыгъужым гъучлыр зызэрэфикълудыеу, сэри ащ сызфикълудыщтыгъ.

Бзылъфыгъэр лъэшэу угу рыхыгъэ зыхъуклэ, сыд фэдизэу узфэсакълъжэу плуагъэми, къызхэмыгъэщын плэкълъщтэп. Сыныбджэгъу тыкълымылэгъу зыхъуклэ, зэрэслодахэр Нэфсэт фыхэзгъэлпсэу къэсыублагъ. Силоклэ-шылкълэхэми ар къахэщыщтыгъ. Ау ахэм Нэфсэт гу алы-мытэрэм фэдагъ. Енэгъуагъо сыныбджэгъу ишхъэгъусэ сенэцълыныр сшхъэ къи-ханыр къысымыпэсыщтыгъэкълэ. Сыкъи-гъэмысэу гуцълэ гори къысфидзыщтыгъэл, игуапэу сзэгъэлони еслъэгъулъэщтыгъэл. Ежыри сэ салъэныкълэ зыщыгъын зэрэщымылэр къыгурэлэми, моу тлэкълу нэмылэми ыгу сырехъэу гуцафэ сэгъэ-шылгъагъэмэ, сзэ нахъ насыпшлэ ду-наим темытэу, ошъо къатиблэмэ ашъ-хъагъ сыщесэу къысщыхъуштыгъ.

Гъунэ зыфэмыхъурэ лоф хъурэл. Ащ фэдэ чълплэ сэри сырихъылагъ. Си-ныбджэгъу дэжъ сызэкълэм, ежъ Ас-лъан исыгъэл, зэлуклэ горэм щылэу ары Нэфсэт къысылуагъэр. Лпыр имы-сымэ сыкъыкълъжыныр ары къысте-фэщтыгъэр, ау сыгу рыхыгъэ бзылъ-фыгъэм сыкъыкълэрыкълъжышъугъэл. Аслъан къэкължыфэ сежэнэу тесыу-бытагъ. Къэмыкължэу нахъ охътабэ тешлэми нахъ сипогэщтыгъ.

Тызэлплъэу, зэтлон къытфэмыгъотэу Нэфсэтрэ сэрырэ тлэкълрэ тыщысыгъ. Хъау, еслон сымышлэкълэ арыгъэл, ау егъэжаплэ сшлыщтыр къысфэгъоты-щтыгъэл. Ар къышлагъ плонэу Нэфсэт къысэлупчылгъ:

— Батыр, уиджэгъу сыдигъо тыхэб-гъэлплъэщта, шлу плъэгъурэ пшъашъэ уилэба?

— Шлу слъэгъурэ пшъашъэ джырэклэ силэгон, — слуагъэ, ау ар сэ сызы-фаем игугъу къэсшлынмклэ егъэжэплэ дэгъоу слыты, сылушхыпцл пызгъэхъ-жыгъ. — Хъау, лъэш дэдэу сыгу ри-хырэ бзылъфыгъэ дахэ щыл, ау псэогъу сшлынм ифитыныгъэ силэл.

Зыфэгъэхъыгъэр къыгурылуагъэуи

къыгурымылуагъэуи сшлэрэл, къысэл-пльыгъ, ау «Сыда» ылоуи къысэлупчыл-гъэл, зы гуцълэ къырилоллагъэл.

— Аслъан телефонклэ сыфытеонышъ, укълызэрэкълуагъэр еслон, — тэджыгъэ Нэфсэт.

Ащ гуцаф сэгъэшлыгъэ сигуцълэ зыдаорэм гу лъытагъэу, ащ шлоклэу гуцълэ лыхэр къыслэкълэлонхэм тещы-ныхъэу ил къэкължыфэкълэ ышлуабэ

— Уклэлэгъадж, институт къэуу-хыгъ, Пушкиным ироманэу «Евгений Онегин» зыфилорэм уемыджэгъэнэу хъуштэл...

— Седжэгъэ дэд, — слуагъэ къы-ригъэжыагъэр къеухыфэ семыжэщыоу. — Уеджагъэмэ, Татьяна Онегиным рилогагъэр угу къэгъэкължы.

— Псэлъыхъоу илэгъэ клалэм Та-тьянэ ладжи рилоу къыхэкълыгъ, — зигугъу

пфэлъэкълъщтэл. Джары нахъ, нэмыкл хэлъэл. Ар пшлэшъ гъэхъу. Ухэзгъэ-укълоныр сыгу къыпфихъэгъахэл. Непэ укълызэрэсэгъуцэфагъэр сыныбджэгъу емылжымэ инэу сыпфэрэзэщт.

Шъыпкъэр площтмэ, а гуцълэхэм нэшлэшылгъи шъорышылгъи ахэлъыгъэл, ау Нэфсэт къысэдэлунэу фэежыгъэл. Гуцълэкълэ занклэу «икл» къысымылуа-гъэми, ар къыригъэкълэу пчъэр къылуи-хыгъ...

Мы чълплэм Батыр игуцълэ зэпыугъ. Къедэлухэрэм къызэрэщыгъуэр къэ-барыр къылухыгъэу ары. Нэужым хъугъэр зэхыхэмэ ашлоигъоу къэгъулагъэх:

— Етлан, етлан?

— Етлан хъугъэр нафэба, — ащ ыуж уахътэу тешлэжыгъэр бэми, къы-лоштыр къын къызэрэщыхъурэр къэл-шлэнэу лъэшэу хэщэтыкли, игуцълэ къы-пидзэжыгъ. — Нэфсэт хъугъэр ил рилогагъ. Аслъанрэ сэрырэ тыныбджэгъу-ныгъэ ащ щытыухыгъ. Лъэш дэдэу сыгу рыхыгъэгъэ бзылъфыгъэм инэлплъэгъу сыклэхъопсэу сыкъэнагъ.

— Уимыфэшъуашэ къыохъулагъэл, — зэкълэм къызлуипхъотыгъ Олэгъэй, лъыжъ од лъагэм, фэбытышъо хъугъэм, еджэгъэ-гъэсагъэхэм ныбджэгъу афэ-зышылгъэр къэшлэгъуаеу гурыт еджа-плэм нахъ къэзымылухыгъэм, псэолъэшлэу лоф зышлэщтыгъэм.

— Ащ нахъэу къэслуагъэм имэхъанэ къыжъугурымылуагъ нэмылэмэ... — Олэгъэй къызэригъэмысагъэр лыхэкълэ зэ-римыштырэр Батыр къыхэщыгъ.

Ащ дезыгъэштэни ныбджэгъухэм къахэкълыгъ.

— Тифэшъуашэу къытэллуагъ, — ылуагъ клэлэгъаджэщтыгъэу Хъанэшъу-къл Ахъмэт. — Батыр къылотлагъэр къэбар къодыеу къызщыхъугъэхэр къыт-хэкълыгъэми, — Олэгъэй фыреплъэкълыгъ, — ащ мэхъанэ клоцълэ. Ежъ Баты-ри анахъ ныбджэгъу блогъэу илэм ишхъэгъусэ енэцълыным ифитыныгъэ зэрымилэр къыгурылоштыгъ, ар икъэ-бари мызэу, мытлоу щыклигъэтхыгъ. Ары шхъаеу, мыхъуштыр шхъэм зэхэшлэми, гур бгъэдэлон умылэкълэу бэрэ къыхэкълэ. Ар Батыри къехъулагъ. Ащ даклоуи Батыр къылотлагъэм сэ хэслъэгъуагъэр шлулэгъуныгъэм гъу-напкъэ зэрымилэр ары. Ар зыфэдэр къызыбгурылоштыр, икълу фэдизэу зы-зэхэшлэщтыр узырихыплэкълэ, пшхъэкълэ зыуушэтыклэ ары. Джары «рамыпхы-гъэллым зыремыгъэлх» зыклалорэр.

(Джыри къыкълъыкълушты).

Рассказ

дашлэу макъэ ригъэлумэ шлоигъокълэ. Ащ сэ гу лъысымытагъэу зыкъэсшлыгъ:

— Хъугъэ, ащ пае умыгъэгъумэкълэ, зэлуклэр къаухымэ къэкължыны.

Тигуцълэ зэпыугъ. Пкъы ищыгъэ дахэм гоцэ кълуакълэ зызэрэригъэшлырэм сыкълырыпллын слуй, псыфалэ сымы-лахэми, псы къысфихынынэу Нэфсэт селъэлугъ. Псым сешъахи, тасыр есты-жызыз нэгъушлоу сылушхыпцл къэслуагъ:

— Къызидипхыгъэр сшлэрэл нахъ, Нэфсэт, псы лэшлу дэд къысфэлпхы-гъэр, нахъ лэшлу сешъуагъэу къэсшлэ-жырэп.

Шъуз ныбжыкълэм нэлплъэгъур ри-хъакълызэ лушхыпцылкълыгъ нахъ, зи къырилоллагъэл. Ащ сэ къызгъэкълыгъэр еслэкълыхэрэр игуапэхэу ары. Хэта бзылъфыгъэу дахэу еплэмэ зимыго-пэщтыр! Хъау, ил блэхъопсыкълыным сыщэгъугъыклэ арэл, ау мэхъуба зыго-рэкълэ щымыгъугъыми, бзылъфыгъэми хъулыфыгъэр ыгу рыхъэу. Егъэжэгъахэ хъугъэр лъызгъэкълотагъ.

— Узэрэдэхэ дэдэр зыдэошлэжъа, Нэфсэт? — занклэу ынэгъу сыклэлплагъ.

Мыдкли лушхыпцылкълэ ежыри къыс-луплагъ нахъ, зи къырилоллагъэл.

Хъэ делэ хъалыжъо щэгъугъэу алоба, фыхэзгъэпсыхэрэр бзылъфыгъэм игуа-пэхэу къысщыхъуи, себэун гухэлъ силэу зызыфэсэщэм, ыитлу къыспигъохи къызидигъэхъугъэл. Ащ нахъ бзылъфы-гъэм фэщылэжыгъэл:

къышылгъэр къэсшлэгъахэми, гу лъы-сымытагъэу фэдэу зыкъэсшлыгъ. Сэ сызэнэгъурэр арымэ, зэхэсхынэуи сыфэягъэл.

— «Шлу усэлъэгъу, сыд пае сы-ушъэфын, ау нэмыкълым сыратыгъахэщ, сыщэлэфэ ащ сыфэшъыпкъэщт» зэри-луагъэр ары. Джары сэри къыослон слэкълыштыр. Хъау, сэ о шлу услъэгъу-гъэкълэ арэл, ау лы сил, сыщэлэфэ ащ сыфэшъыпкъэщт. Ащ даклоуи къыослоштыр ары, анахъ ныбджэгъу блогъэу илэмэ уащыщэу зылытырэм, ыгукълэ къыпфэхъалэлым ипсэогъу уенэцълыныр угу къыбгъэхъаныр зыкли къыопэсыгъахэл. Ар къэрарынчъагъ. Силл ихъатырклэ лъытэныгъэу къыпфэс-шылщтыгъэр нычхъапэ зэрэкълосагъэр къыосэлэ. Силыкли ар шъэфы хъу-нэл. Ащ ыуж Аслъан уигъэныбджэ-гъун-уимыгъэныбджэгъуныр ежъ илоф.

Ащ ыпэу чългур зэгозэу сыдэфа-гъэмэ е къысаоу сукълыгъэмэ нахы-шлугъ, джащ фэдизклэ зэхэсшлагъэ. Зы-сыухыижъэу езгъэжыагъ:

— Кысфэгъэгъу, Нэфсэт, зызэрэс-фэмыщыллагъэр, — лъэлумрэ убзэмрэ зэхэтыгъ, — о а узэнэгъугъэм фэдэ сшхъэ къыхэгъахэл. Мэхъуба зэрэ-щыгъугъырэ щымылэми, хъулыфыгъэр бзылъфыгъэ дахэм ехъуапсэу. Шъо бзылъфыгъэхэмкли ар къышхъохъулэу, хъулыфыгъэ лъэгъупхъэр шъугу рыхъэу къыхэкълэ. Ухэтыми, дахэм уемыхъопсэ

Клэлэцълыкълухэм апае усэхэр

— Джыри дэгъоу сахэпщэн!
У-у-у-у!

Жыбыгъэм лыгъэ зэрехъагъ —
Тыгъэр уашъом къытехъагъ!
Тэри пшлым нэс къэтлтытагъ!
Клэлэцълыкълухэм Тхъэр ятагъ.

Шъукъеблагъ

Тиатакълэ щэ
къэджагъ:

— Кука-реку!
Ку-ка-реку! Ку-ка-реку!

Чэщ мэза-
гъор ыклэм
фэкълуагъ!

Тыгъэр ошъо-
гум къысыхъагъ!
Мэфэ дахэм
шъукъеблагъ!

— Кука-реку!
Ку-ка-реку! Ку-ка-реку!

**Сыда
пщыгъушшагъэр?**

(Усэ-хырыхыхъэу «Зы гуцълэ
къысэлэжъ!»)

— Тыгъэр къепсы. Гъэтхэ дах.

Уфэчэфэу хатэм дахъ.
Чългу фабэм джы хэлэб —
Хъасэр дэгъоу къэгъэшъаб.

Ар зэшлорхмэ, уллэхъупхъ,
Наши, къони, къэби щыпхъ,
Ахэм боу уагъэтхэжъын.
Сыда адэ пщыгъушшагъэр?
Угу къэкължыа ыцлэр?
— (.....)

Джэуапыр: бжыны.

Клэлэцълыкълухэр! Джыри сыда гъат-хэм зычылапхъэ цыфхэм апхырэр?

Джэуапыр: къэбаскъ, нэшэбэгъу,
чълплъ, чынаклэ
ыкли нэмыкл-хэри.

**АБРЭДЖ
Сафьет.**

АДЫГЭКЪАЛЭ КЪЫРАТХЫКІХЭРЭР

МэфэкІхэр зэдыхагъэунэфыкІыгъэх

Бэмышлэу Адыгэкъалэ мэфэкІ зэхъэшхо шылагъ. Лъэкпъ культурэм и Гупчэу ащ дэ-тым чІэзэрэмыгъафэхэу цыфхэр къекІолІэгъагъэх. КъызэрэтшІошІыгъэр Адыгеим комсомолыр зыщызэхашагъэр ильэс 90-рэ зэрэхъугъэм зэлукІэр фэгъэхыгъэштэу ары. Ау ар зырагъажьэм къызэралугъэмкІэ, комсомолым имызакъоу, а мэфэм социальнэ ІофышІэхэм ямэфэкІи хагъэунэфыкІыгъ, афган заом хэлэжыагъэхэм къафарагъэхыжыгъэ бгъэхалъхъэхэри щаратыжыгъэх. Ащ фэшІ сценэм къыдэкІуаех Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбий, къалэм инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу ЛІыхэсэ Юрэ, Адыгэ Республикэм ІофшІэнырмэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ иминистрэ игуадзэу Хьэпэе Марыет, ПенсиейэмкІэ фондм АдыгеимкІэ и Къутамэ ипашэ игуадзэу Бэгугъэ Вячеслав, АдыгэкъалэкІэ дзэ ко-

миссариатым иотдел ипашэу Сергей Моисеенкэр.

Апэ гушІэр зыфагъэшъошэгъэ Хьэпэе Марыет АдыгэкъалэкІэ илофшІэгъухэм гушІэ фабэхэр къафІуагъэх, япшъэрылхэр щытхъу хэлъэу зэрагъэцакІэхэрэм фэшІ зэрафэразэхэр къыхигъэщыгъ, псауныгъэ пытэ ялэнэу, джыри нахъ дэгъоу Іоф ашІэнхъу къафэлъалоу, ямэфэкІкІэ къафэгъушІуагъ. Ащ пьдзагъэу АдыгэкъалэкІэ социальнэ ІофышІэхэу Нэхэе Саидэ, КІэныбэ Сусанэ, Хьаджэбыекъо Саныет цыфхэм яфэло-фашІэхэр щытхъу хэлъэу зэрагъэцакІэхэрэм, нэж-Іужхъэу амалынчъэ хъугъэхэр зэрагъэразэхэрэм фэшІ Урысые Федерацием ІофшІэнырмэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ къафигъэшъошэгъэ щытхъу тхылхэр къаритыжыгъэх. Джащ фэдэу Тхьагъэпсэу Рузанэ, Лъэцэр Заремэ, Еутых Рузанэ, Мамыекъо Альбинэ, Ехьулэ

Заремэ ежъ Марыет Іоф зыщІшэрэ министрствэм къафигъэшъошэгъэ щытхъу тхылхэри аритыжыгъэх.

ПенсиехэмкІэ фондм Адыгэ РеспубликэмкІэ и Къутамэ ипашэ игуадзэу Бэгугъэ Вячеслави социальнэ ІофышІэхэм ямэфэкІкІэ зэлукІэм хэлэжъэхэрэм къафэгъушІуагъ, джыри гъэхъэгъэшІухэр ашІынхъу, псауныгъэ пытэ ялэнэу къафэлъэ-Іуагъ ыкІи АдыгэкъалэкІэ ягъэлорышІапІэу (ипашэр Мыгу Адам) иІофышІэхэу Еутых Асыетрэ Хэкужэ Адамрэ къафэгъэшъошэгъэ щытхъу тхылхэр къаритыжыгъэх.

Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбийрэ народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэу ЛІыхэсэ Юрэрэ мэфэкІ зэхъхэр рекІыкІыфэ сценэм тетыгъэх, ар зэрэцэзэ, социальнэ ІофышІэхэм япшъэрылхэр агу етыгъэу зэрагъэцакІэхэрэм зэрэщыгуа-зэхэр, зэралъэгъурэр, нэж-

Іужхэм ахахъэхэми, Іоф горэхэр ялэхэу къяуапІэхэми къазэралорэр, зэрафэразэхэр мызэу, мытІоу къыхагъэщыгъ. Ащ фэшІ цыфхэм яфэло-фашІэхэм ягъэцэкІэн пыл нэбгырэ 12-мэ, ПенсиейэмкІэ фондм игъэлорышІапІэу къалэм дэтым иІофышІэ нэбгыриплІымэ администрациемрэ народнэ депутатхэм я Советрэ ящытхъу ыкІи рэзэныгъэ тхылхэм ахъщэ шІухьафтынхэр ягъусэхэу аратыгъэх.

Афганцэхэм чэзыр анэси ахэр сценэм дэкІоенхэу зырагъэблагъэхэм, залым чІэсыр зэкІэ къэтэджи, ІэгутеокІэ дащягъэх. КІэлэ бжышІо-пытэ закІэхэу, къыхашыпІыкІыгъэхэм фэдэхэу нэбгырэ 30 фэдиз сценэм къыщызэгъоуцагъэх. Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбий депутатхэм ятхьаматэу ЛІыхэсэ Юри афган заом щыфэхыгъэхэр цыфхэм зэращымыгъупшэхэрэр, сценэм къыдащягъэхэми лІыхъужыныгъэу заом щызэрахъагъэм ифэшъошэ уасэ зэрэфашырэр, псаоу къыхэкІыжыынхэу янасып къызэрихыгъэм фэшІ зэрэфэгъушІохэрэр къалуагъ, тапэ-кІэ ядунае мамырэу, ябын-унагъохэм адатхэхэу щылэнхэу афэлъэлуагъэх. Афган заор аухи

тидзэхэр ащ къызырашыжыгъэхэр тызхэт ильэсым имэзае ильэс 25-рэ зэрэхъугъэр хагъэунэфыкІыгъ. Ащ ехьулэу къыдагъэкІыгъэ бгъэхалъхъэхэм ахъщэ шІухьафтынхэр ягъусэу афган заом щылэгъэ кІалэмэ аратыжыгъэх.

Адыгеим комсомолыр зыщызэхашагъэр ильэс 90-рэ зэрэхъугъэм мэфэкІ зэхъхэр лІыгъэкІотагъ. Комсомолым зыщІэныгъэ езгыпхыгъэхэу, ащ ыплугъэхэу, а лъэхъаныр непэ къызынэсыгъэм шІукІэ зыгу къэкІыжыхъу, щылэкІэ-псэукІэр нахышІу шІыгъэнымкІэ, ныбжыкІэхэр плугъэнхэмкІэ, Адыгэкъалэ нахъ кІэракІэ шІыгъэнымкІэ зылъэкІэ къэзымыгъанэу ялэр макІэп. ЗыцІэ къыра-Іуагъэхэр сценэм къыдащягъэхэзэ комсомолым июбилейкІэ зыфэгъушІуагъэр, щытхъу тхылхэр зэрэтыгъэр бэ. Ахэм ащыщых Іэшынэхэу Сэфэрбырэ Казбекрэ, Джэндэрэ Мос, Нэхайхэу Зэчэрыерэ Адамрэ, Янэкъохэу Аслъанрэ Аскэррэ, Мыгу Хьисэ, Хьахъукъо Мирэ, Теуцожэ Марыет, ЗекІохъу Мэлайчэт.

МэфэкІ зэхъхэр къыгъэбаигъ культурэм иІофышІэхэм концертэу къатыгъэм.

КІэлэцІыкІухэм загъэпсэфы

Адыгэкъалэ ипашэу Хьатэгъу Налбий мы мафэхэм пшъэрылшъхьалэу зыфилъэгъужьхэрэм ащыцІ кІэлэцІыкІухэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо лъэхъанэ зэрифэшъуашэу къызфэгъэфедэгъэныр. Ежъ къалэм Іофыгъо зэфэшъхьафхэу щызэраригъахъэхэрэм, къэлэ еджаплэхэм зыгъэпсэфыпІэ лагерхэр къазэрашъзэлухыхэрэм, цыф псэупІэхэм ащыщхэм кІэлэцІыкІу джэгупІэхэр зэрэщаригъэшыхэрэм имызакъоу, республикэм ІофшІэнырмэ социальнэ

хэхьоныгъэмрэкІэ иминистрэу Осман Альберт зэгурылоньгъэ дырилэу ильэс къэс якІэлэеджакІохэр Мыекъопэ районм икъушъхъэхэм ахэт лагерхэм, зыгъэпсэфыпІэ зэфэшъхьафхэм арагъащэ.

— Ащ фэшыхьат 2013-рэ ильэсым кІэлэеджэкІо 300 фэдизмэ, — еІо къалэмкІэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашІэхэм ягъэцэкІэн фэгъэзэгъэ Гупчэм ипашэу Дэхъужэ Мурат, — лагерхэм апкъышъол зэрашагъэ-пытагъэр, санаториэхэм къа-

зэрэщяІэзагъэхэр (нэбгырэ 63-рэ). Ахэр уз зэфэшъхьафхэм агъэгумэкІыхэрэ кІэлэеджакІох. Ренэу анахъ тыналэ зытедгъэтыхэрэр зигъот макІэхэр, кІэлабэ зыплурэ унагъохэр арых. ТикІалэхэм анахъ агу рихъхэу зыщагъэпсэфыхэрэр лагерхэу «Лань», «Горная», «Кавказ», «Турист» ыкІи Псыфабэм дэт санаториу «Звездочка» («Жьогъожьый») зыфиІоу Гъыщ Рэмэзанэ зипашэр ары.

— Мы ильэсыкІэу тызхэхъагъэми тІофшІэн нахъ дгъэлъэшыцІт, — икъэлотэнхэм къапедзэжы Дэхъужэ Муратэ. — Апэрэ лъэбэкъушІухэри тшыгъэх. ТикІэлэеджэкІо 32-рэ зыгъэпсэфыпІэ лагерхэм ятщэлІагъахэх. Ахэм мэкьюогъум и 17-м нэс зыкъагъэпсэфыцІт,

апкъышъол къагъэпытэцІт, еІанэ къэтщэжыщытх, ачыпІэ ихъаштэхэри хъазырых. Тызхэт ильэсым имэзитфэу къызэтынэкІыгъэм Псыфабэм дэт санаториу «Жьогъожьый» — нэбгырэ 16-мэ, Красногвардейскэ районм щылэ Іэзаплэм кІэлэеджэкІуиІблымэ япсауныгъэ зыпкъ къащырагъэуцогъах. Джыри мары лагерхэм защызыгъэпсэфынуу фаехэм яттынэу пувки 154-рэ тІэкІэлъ.

**Корр.: Лагерхэм
кІохэрэр сыдэуштэу
шъуцэхэра, къшъуцэ-
жыыхэра? Зыкъагъэпсэ-
фыфэ якъэбар зэшъо-
гъашІа, шъуалъэплъа?**

Д.М.: Ащ лъэшэу ыналэ тырегъэты къалэм имэрэу Хьатэгъу Налбий. Ахэр ау сы-

дэу щытми тигъэтІупшыхэрэп. Охътэ гъэнэфагъэм, пчэдэжым кІалэхэм янэ-ятэхэм ащыщхэр акІыгъухэу къэлэ администрацием къыІохъэх. МэфэкІым фэдэу ежыр е игуадзэхэм ащыщхэм зыгъэпсэфакІо кІохэрэм гушІэ фабэхэр къафало, Іэдэб ахэлъынэу, кІэлэплухэм ядэлунхэу арало, дэгъоу зыкъагъэпсэфынуу афэлъалоу, автобус дэхэхом рагъэтісыхъэхэшъ, медицинэм иІофышІи, нэмыкІхэри ягъусэхэу атІупшых.

ЫпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ купыр лагерым зыгъэкІотагъэхэр къалэм имэр игуадзэу Джамирэ Гошнагъу. Автобусым сэри, сілофшІэгъуи тадисэу, медсестрари тигъусэу лагерым тадэкІуагъ. Ахэм япашэхэм, якІэлэплухэм якъэбар зэтэгъашІэ. ЯкъэкІожыгъом талы-кІонышъ, къэтщэжыщытх.

ДжэгупІэхэм къахэхъо

Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбий бэрэ ыІоу зэхэтэхы: «Тинеушырэ мафэ зэлъытыгъэ кІэлэцІыкІухэм апаемэ, дунаим сызшъхьасыни, афэмышІапхъи щылэп. Ахэр нэгъушІохэу, чэфыхэу, щыкІэгъэнчъэхэу къэтэджынхэ фае». Ары ыкІи зэрээекІорэр. КІэлэцІыкІу Іыгъыплитфэу ялэхэм альэплъэ, зыфэныкьохэр игъом зэрегъашІэх, афэгъэцакІэ, сабийхэри чэзыу ямыІэу аштэх. КІэлэеджакІохэми, кІэлэцІыкІу Іыгъыплэхэм ачІэхсхэми ягъэшхэни ыналэ тет, гъомылапхъэхэр нахъ зэтефыгъэнхэм, нахъ пыутэу къызэрафидэкІыштым ренэу ыналэ тет, ащкІэ ІофшІэгъэ дэгъухэри ялэх.

Джащ фэдэу кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфыгъо уахъти шІуагъэ къытэу зэхэщэгъэнми пыл. Ащ фэшыхьат аужырэ ильэсхэм къалэм кІэлэцІыкІу джэгупІэ 20-м ехъу зэрэдагъэуцагъэр. Етіани

гушІуагъор ахэм япчъагъэ зэрэхахьорэр, ащ фэшІ къалэм игумэкІхэр динлэжъхэми, народнэ депутатхэм ащыщхэми зэрэдагъошъорэр, Хьатэгъу Налбий гъусэныгъэ зэрэдырІар ары.

АщкІэ щысэ шІагъу къалэм иурамэу Лениным ыцІэ зыхьырэм тет фэтерыбэу зэхэт унэу N 22-м ишагу кІэлэцІыкІу джэгупІакІэ бэмышІэу зэрэщагъэуцугъэр. Ар зилэшІагъэхэр мэхьытым илімамэу Шэуджэн Юрэрэ ащ игъусэгъэ динлэжъ ныбжыкІэхэмрэ. Къэлэ администрацием къаригъэщэгъэ пкъыгъохэм ахэм ахашІыкІыгъэх кІэлэцІыкІу джэгольэ зэфэшъхьафхэр — шыкьечэкІ, зызыщыбгъэхъыешт пхъэн-тІэкІу, хъерен, нэмыкІхэри. Ахэм Іэпы-Іэгъу афэхъугъэх, ящыкІэгъэ цементыр, мыжъор, пшъахъор къафарагъэ-щагъ народнэ депутатхэу Хьодэ Эдуардрэ Джэндэрэ Хьилимрэ. Ащ фэшІ Хьатэгъу Налбий динлэжъхэми, народнэ депутатхэми зэрафэразэр, нытхэми ар зэрягъопэшхор, яшІушІагъэ зэращымыгъупшэрэр арыІуагъ.

Динлэжъхэр сыдигъуи къалэм икъэб-зэныгъэ фэгъэхыгъэ Іофыгъохэм ахэлэжъэх. Ежъхэм ямэхьыт имызакъоу, илэгъо-блэгъухэри агъэкъабзэх. Ащ имызакъоу, ятІонэрэ еджаплэм ишагъэм дэт спорт площадкэр агъэкІэ-

рэкІагъ, инвентарэу дэтхэр агъэцэкІэ-жыыхи, агъэпытэжыхи, агъэлэжыгъэх.

**НэкІубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
НЭХЭЕ Рэмэзан.**

САМБО. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Нартхэм ямедальхэм
ахагъэхъошт

Урысые Федерацием икълэеджаклохэу илъэс 13 — 14 зыныбжхэм самбэмкӀэ язэнэкъокъу Можайскэ щыкӀуагъ. Хэгъэгум ишъольыр 64-мэ ябэнэкӀо 300-м нахыбэ зэлукӀэгъумэ ахэлэжьагъэх. Адыгэ Республикэм испортсмени 7-мэ алырэгъум яухъазырыныгъэ кыщагъэлъэгъуагъ.

Хьатыгъужыкыуае щапӀугъэ Къэбэхь Мурадин, кӀг 65-рэ, ятӀонэрэ чыплӀэр кыдихыгъ. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Хьабый Байзет кӀэлэеджаклор егъасэ.

Бэгугъэ РусӀан, кӀг 54-рэ, Шынджые щыщ. Тренер ныбжыкӀэу Вячеслав Павловыр ипашэу самбэм ишъэфхэр зэрегъашӀэх. Р. Бэгугъэр Урысыем идышъэ

медаль кыдихыным пӀблӀэагъ, ау кӀэух бэнэгъур зэрешӀуахыгъэм кыхэкӀэу ятӀонэрэ чыплӀэр кыфагъэшъошагъ.

Адыгэ Республикэм самбэмкӀэ икӀэлэцӀыкӀу-ныбжыкӀэ спорт еджапӀэ идиректорэу, спортымкӀэ дунэе класс зилэ мастерэу ДелэкӀо Адамрэ Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юнысрэ тибэнакӀохэм ягъусэхэу Можайскэ щылагъэх. А. ДелэкӀомрэ Ю. Хьотымрэ зэралытӀэрэмкӀэ, Адыгеим инарт шъаохэр ягуетыныгъэкӀи, ялӀэлэсэнныгъэкӀи кӀахэщыгъэх. ТапӀкӀэ лӀоф зыдашӀэжьзэ, ясэнаушыгъэ кызылаухышт, дунэе турнирхэм, зэнэкъокъухэм зафагъэхъазырышт.

Сурэтым итхэр: **Хьабый Байзет, Хьот Юныс, Къэбэхь Мурадин, ДелэкӀо Адам.**

ХЪ. ХАЙБУЛАЕВЫМ ФЭГЪЭХЫГЪ

НэджыкӀо БисӀан
атекӀуагъ

СамбэмкӀэ бэнэкӀо цӀэрыӀоу Хьусен Хайбулаевым фэгъэхыгъэ Дунэе турнир Махачкала щызэхащагъ. Адыгэ Республикэм испортсмен ныбжыкӀэу НэджыкӀо БисӀан зэлукӀэгъуи 4 бэнӀплӀэ алырэгъум щырилагъ.

Тиреспубликэ илӀыкӀоу НэджыкӀо БисӀан килограмм 82-м нэс кӀэзыщӀэчӀэрэмэ ябэныгъ, апэрэ чыплӀэр кыдихыгъ. Дунаим гъогъуи 5 ичемпионэу Хьусен Хайбулаевым ыцӀкӀэ агъэнэфэгъэ шӀухъафтыныр адыгэ кӀалэм кыфагъэшъошагъ.

Б. НэджыкӀом иапэрэ тренерыр НэджыкӀо РусӀан, мы уахътэм бэнэкӀо ныбжыкӀэр СССР-м изаслуженнэ тренерэу ХьӀпӀэе Арамбый егъасэ.

Сурэтым итыр: **НэджыкӀо БисӀан.**

ДЗЮДО

ТибэнакӀохэм
кӀахэщыгъэхэр

Адыгэ Республикэм дзюдомкӀэ изэнэкъокъу Мыекъуапэ щыкӀуагъ. Яонтэгъугъэхэм ялытыгъэу бэнакӀохэр купӀи 7-мэ ахэтхэу зэлукӀэгъухэм ахэлэжьагъэх. ТекӀоныгъэр кыдэзыхыгъэхэр Къыблэ шъольырым изэнэкъокъоу мэкьюогъум и 24 — 26-м Мыекъуапэ щызэхащӀэтым ялӀэлэсэнныгъэ кыщагъэлъэгъошт.

Дэху Азэмат, килограмм 60, ФылапшӀэ Астемир, кӀг 66-рэ, Бат Аскэр, кӀг 73-рэ, Къудайнэт Азэмат, кӀг 81-рэ, Элмар Аббасов, кӀг 90-рэ, НэцӀмыкӀо Мурат, кӀг 100, Нэгъуцу Азамат, кӀг 100-м кӀехъу, апэрэ чыплӀэхэр кӀафагъэшъошагъэх.

Апэрэ чыплӀэхэр кыдэзыхыгъэхэм Адыгэ Республикэм ихэшыпыкӀыгъэ командэхэм яухъазырыныгъэ зыщыхагъэхӀорэ Гупчэм зыцагъасэ. Тиреспубликэ дзюдомкӀэ ихэшыпыкӀыгъэ командэ итренер шъаӀау, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Бастэ Сэлым кызырӀэтилагъэмкӀэ, Къыблэ шъольырым изэлукӀэгъухэм текӀоныгъэр кӀащыдэзыххэр Урысыем икӀэух зэнэкъокъухэм ахэлэжьӀэштх.

ШАХМАТХЭР

МэфӀкӀ ешӀэгъухэр

Урысыем и Мафэ фэгъэхыгъэу шахматхэмкӀэ зэнэкъокъоу Мыекъуапэ щыкӀуагъэм Краснодар краимрэ Адыгеимрэ ащыпсӀэхэрэр щызэлукӀагъэх. Нэбгырэ 23-рэ зэдешлагъ, текӀоныгъэр зыхыщтыр кӀэшӀэгъошӀугъӀп.

ЛыпцӀэкӀо РусӀанэ очкоуи 9-м щыщэу 7,5-рэ ригъэкъуи, апэрэ чыплӀэр кыдихыгъ. Александр ЦысӀрэ Руслан Борисовымрэ очко

пчӀагъэу кӀахыгъэр зэфӀдиз — 6,5-рэ. Гъунэгъу краим кыкӀыгъэ А. ЦысӀ нахъ чанэу ешӀагъэу алыты, ятӀонэрэ чыплӀэр фагъэшъошагъ.

Евгений Погребной, ПшыкӀэнэ Муратэ, Григорий Михайловыр, Николай Удовиченкэр, нэмыкӀхэри Урысыем и Мафэ фэгъэхыгъэ зэнэкъокъум щытӀэгъугъэх. ХагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр кыдамыхыгъэми, ешӀӀкӀэ дэгъу кӀэзыгъэлъэгъуагъэхэм тагъэгъушӀуагъ. Адыгеим шахматхэмкӀэ ифедерацие ипашэу Юрий Мешалкиныр кӀэщакӀо зыфӀэхугъэ зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэр зэхэщакӀохэм афӀэразэх.

Сурэтым зэнэкъокъум кыщытырахыгъ.

НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

ФУТБОЛ

Бразилием
щӀӀкӀо

Дунаим футболымкӀэ изэнэкъокъу Бразилием икӀалэхэм ащӀӀкӀо. Хэгъэгъу 32-мэ якомандэхэр купӀеу гошыгъэхэу апэрэ чыплӀэхэм афӀэбанэх. Стадионхэм тӀысыплӀэ нӀкӀ ямылӀэжъу зэлукӀэгъухэр ащызэхэщэх. Спортыр зикӀасэхэу Адыгеим щыпсӀэхэрэм тиреспубликэ икӀэралыгъо быракъ зыдашти, футбол ешӀэгъухэм яплӀынхэу Бразилием ежъагъэх.

Мэкьюогъум и 12-м футболымкӀэ дунэе зэнэкъокъур Бразилием шаублагъ. Коста-Рикэ Уругвай кыкӀыгъэхэм дахэу атекӀуагъ. Италиемрэ Англиемрэ гъэшӀэгъонэу зэдешлагъэх. Италием ифутболистхэм текӀоныгъэр 2:1-у кыдахыгъ. Дунаим ичемпионэу Испанием иапэрэ ешӀэгъу шӀуахыгъ, 5:1-у Голландиер кытекӀуагъ. Бразилием 3:1-у Хорватиер кызырӀэнӀкӀыгъ.

Мы сатырӀэхэм шъуаджэ зыхъукӀэ, Урысыемрэ Къыблэ Кореимрэ яхэшыпыкӀыгъэ командэхэр зэрэздешӀӀэштхэм шъугумӀкӀышт. Футболыр спорт зэлукӀэгъу кӀодыеп, щыӀэныгъэм ар щыщ. Дунэе зэнэкъокъур Бразилием зэрэщыкӀорэм хэгъэгъухэм ялӀэшъэтетхэри лӀӀӀлӀэх, спортым цыфхэр зэрэзэфӀицхэрэр ягуап.

Зэхэзыщагъэр
ыкӀи кыдэзы-
гъӀкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лӀӀӀкӀэ ИӀфхэмкӀэ, ИӀкӀыб кӀэралхэм ащыпсӀэрэ тилӀӀӀ-кӀэгъухэм адырӀӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер

зидӀыӀэр:

385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнӀэр:
52-16-79,

редактор шъаӀӀэм
иапӀэрэ

гуадзӀэр:
52-49-44,

редактор гуадзӀэр-
пшӀгъӀдӀкӀыжъ зы-

хыыр секретарыр:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИӀфхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи злӀы-ИӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темиыр-Кавказ чыплӀэ гъӀорышӀапӀ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ПчӀагъэр

4012

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1861

Хэутыным
узщыкӀӀтхэнэу щыт
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀӀтхэгъэхэ
уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъаӀӀэр

ДӀрбӀ Тимур

Редактор

шъаӀӀэм

иапӀэрэ гуадзӀэр

МӀшӀӀӀкӀо

Саид

Редактор

шъаӀӀэм

игуадзӀэр —

пшӀгъӀдӀкӀыжъ

зыхыыр

секретарыр

Хьурмэ Хьусен